

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Scotus putat has relationes esse reales. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Scotus putat, has relationes esse reales.

Has relationes tantum esse rationis, probabilior opinio fert, varie tamen probatur.

Communis sententia, vt multo probabilior, amplectenda est, quæ affirmat, has relationes in Deo tantum esse rationis. Sic affirmant cum S. Thom. in hoc art. Caietan. Canar. & recentiores S. Thom. Thomista, Durand. in 1. d. 3. q. 1. Capreol. q. 1. artic. 5. Concluf. 3. Marfil. in 1. q. 3. art. 2. conclus. 2. & notat. 8. mitto Gab. in eadem dist. q. 1. qui in hanc sententiam videtur inclinare: Nominales namque vix admittere videntur relationes rationis, sicut neque distinctiones rationis: sed omnes relationes & distinctiones huiusmodi in nominibus putant esse collocatas. Adde, quod licet vna harum relationum in Deo realis esset, tamen non essent tot relationes distinguendæ inter se ex natura rei eodem modo, quo de ipsis attributis & essentia disputatione 116. dictum est, quia solum videretur in Deo ponenda relatio identitatis fundata in vnitatis substantiæ: relatio autem similitudinis & æqualitatis ab hac non distingueretur.

Varie tamen hæc sententia confirmari solet à Doctoribus, ideoque in hoc capite aliorum rationes censebimus, vt tandem sequenti propriam rationem: & quædam alia notatione digna afferamus. Durandus igitur questione citata num. 4. quorundam rationem refert in hunc modum. Relatio identitatis, quæ fundatur in vnitatis substantiæ, in creaturis est solum rationis; tamen si relatio æqualitatis & quantitatis sit realis: sed omnes hæ relationes ad Deum translatae sunt relationes identitatis, cum in Deo non sit qualitas, nec quantitas: ergo in Deo hæ relationes sunt rationis. Ego tamen nescio, quare relatio identitatis in creaturis sit rationis: relationes vero æqualitatis, & similitudinis sunt reales. Nam si identitas relatio est rationis, quia vnitatis in substantia est per rationem: sic etiam vnitatis in qualitate & quantitate est per rationem, duæ enim qualitates & quantitates re ipsa diuersæ, vniuntur per rationem, & dicuntur vna qualitas, vt faciant simile, & vna quantitas, vt faciant æquale.

Secunda ratio, Henrici quodlib. 5. q. 1. quam refert Scotus loco citato, solum probat, æqualitatem & similitudinem in Deo non esse relationes reales, quia in Deo non est qualitas secundum rem, sed nostro modo intelligendi: hæc tamen ratio non probat de relatione identitatis, cum hæc in substantia fundetur, quæ secundum rem in Deo est.

Tertia ratio est Dur. q. citata num. 9. quæ talis est, Tertia ratio rejecta
Hæ relationes in Deo fundantur in substantia: substantia autem Dei non postulat pluralitatem, quatenus substantia est, sed secundum originem in personis: ergo secundum se non potest esse fundamentum relationis realis, quæ pluralitatem postulat relatorum. Hæc tamen ratio non satis probat, quare pluralitas personarum in eadem natura non sufficienter constituat extrema realis relationis: siquidem personæ sunt, quæ dicuntur æquales, & similes.

Quarto nonnulli sic probant, quia censent, in relatione reali non tantum debere extrema distinguere, sed etiam fundamenta relationum: hic autem licet extrema distinguantur, fundamenta tamen non

A Nequam ad disputationem accedamus, præmittendum est ex doctrina Durandi in 1. d. 19. q. 1. & ex Scoto q. 1. tres relationes primi generis quæ in creaturis ex varijs fundamentis distinctæ resultant, in Deo coniunctas reperiri. Nam in creaturis prima est relatio æqualitatis, fundata in vnitatis quantitatis; altera relatio similitudinis in vnitatis qualitatis; tertia relatio identitatis, fundata in vnitatis naturæ, & substantiæ. Quæ omnes in primo genere enumerantur ab Aristot. lib. 5. Metaphys. cap. 15. nostro autem modo intelligendi primum in essentia diuina consideramus rationem substantiæ dantis esse, & inde nascitur relatio identitatis, & consubstantialitatis: deinde consideramus eandem per modum qualitatis, videlicet per modum veritatis, & sapientie, & inde oritur relatio similitudinis: postremo consideramus in diuina essentia rationem quandam quantitatis, quatenus dicimus Deum magnum, & in hac fundatur relatio æqualitatis: de his igitur relationibus quæstio est, vtrum sint in Deo reales, an tantum rationis.

In qua controuersia fuit opinio Scoti, qui quodlib. 6. artic. 2. & in 1. d. 3. q. 1. affirmat, esse reales relationes. Ratio illius vnica est, quia scilicet in his relationibus reperiuntur omnia, quæ ad reales relationes requisita sunt: ergo sunt reales. Primo enim requiritur, extrema relationis esse realia: hic autem realia sunt, videlicet personæ. Secundo necessarium est, fundamentum esse reale, & terminum relationis similiter: hic autem vtrique reperitur: nam fundamentum est vnitatis essentia vario illo modo considerata, & terminus est altera persona. Tertio oportet, vt ex natura fundamenti, & extremorum confluat relatio ad hoc, vt realis sit: id quod hinc relationibus conuenit, vt manifestum est: superest igitur, vt reales sint, & dicantur.

Perfiliens autem Scotus in sua sententia, quæ putat attributa inter se & ab essentia ex natura rei, & non sola consideratione nostra distingui, docet quodlibeto citato, 5. Contra dicta, fundamentum harum relationum esse reale, non solum quatenus fundat relationem identitatis, sed etiam similitudinis, & æqualitatis, quia in ea est ratio attributi per modum qualitatis, licet reuera non sit qualitas: est enim sapientia & bonitas: & cuiusdam quantitatis, vt magnitudo, quæ peculiare relationes distinctas ex natura rei à relatione identitatis fundare possunt. Appellat autem has relationes eiusdem rationis in vtroque extremo, quas Logici vocant æquiparantiz, aliter, quam relationes originis: hæc namque sunt alterius rationis in vtroque extremo, & dicuntur à Logicis relationes disquiparantiz. Denique aduertit quodlibeto citato art. 2. §. Secunda contradicatur, & §. duo ergo, has relationes posteriores esse relationibus originum, vt ita extrema, videlicet personæ prius sint distinctæ; namque personæ primo originibus, seu relationibus oppositis distinguuntur.